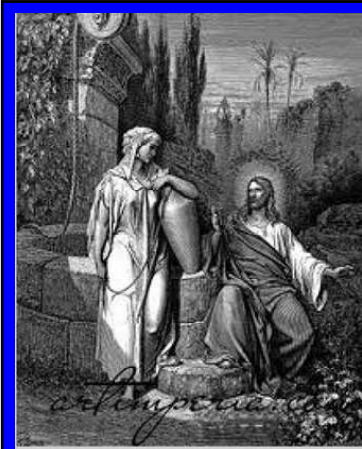

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКО-САМБІРСЬКА ЄПАРХІЯ

№03 (70)
Березень
2019 р.Б.

ДУХОВНА КРИНИЦЯ

Хто вірує в Мене, ніколи не матиме спраги (Ін. 6:35)

«БОГ ЗАВЖДИ ДАЄ ЛЮДИНІ МОЖЛИВІСТЬ СВОБОДИ ВИБОРУ»: ТРАКТУВАННЯ ПРИТЧІ ПРО БЛУДНОГО СИНА

Мабуть кожен, навіть той, хто не знайомий з Євангелієм, хоча б десь-колись чув історію про блудного сина. Існує безліч пояснень цієї знакової притчі. Щоразу після прочитання, здається, такої доступної та простої життєвої історії, виникають нові переживання, зрештою, запитання, які дають поштовх екзегетам для нового тлумачення.

Хотілося б зосередитись на деяких моментах цієї притчі. При уважному прочитанні може виникнути запитання, що змарнував чи розтратив блудний син? Після поділу маєтку батьком, молодший син йде з дому «забравши все». Важко однозначно відповісти, яким чином відбувся цей поділ: чи батько обмежився передачею винятково матеріальних благ (речей), чи можливо до поділу частину майна продав. Молодший син або забрав гроші, які йому віддав батько, як еквівалент проданого майна, або ж отримав частину маєтку, або спочатку сам змушений був продати те, що отримав. Можливо батько поділив маєток таким чином, що дав молодшому синові гроші та рухоме майно, а старшому залишив землю, дім і господарство. Однак, як вказано у притчі, важливо не те, що молодший син взяв із собою, а скільки, тобто, яку частину. Син залишив дім «забравши все», або точніше «зібравши все», що отримав від батька (Лк. 15:13). В такий спосіб він розриває з батьком всі родинні зв'язки, думаючи тільки про себе, а з іншої сторони – позбавляє батька можливості користування цією частиною матеріальних благ. У ті давні часи, такий вчинок вважався дуже нахабним, майже немислимим.

Виражаючи прохання сина про поділ маєтку, євангеліст Лука використовує слово *ousia*, яке з грецької означає «власність» чи «те, чим хтось володіє». Проте в античний період (час коли написав свої книги ап. Лука), це поняття означало не лише матеріальні блага, воно вказувало на дещо глибше. Християнські екзегети, отримавши класичну грецьку освіту, вбачали у ньому філософське значення. Це слово походить від дієслова *einai*, тобто «бути». Беручи до уваги філософський зміст цього поняття, слова сина можна пояснити так: «Батьку, дай з того, що є» або «що є найістотнішим» (найважливішим). Тобто за буквального розуміння майна, матеріальної власності вбачається метафоричний сенс, мова йде про сутність, про найглибшу сутність людського існування. Залишаючи Отчий дім, ми нищимо себе самих, розпорошуємо і калічимо нашу природу.

Згадуючи про батька, який поділив свій маєток, євангеліст застосовує слово *bios*. Батько поділив свій *bios*, що з грецької означає «життя», «засоби до життя», «утримання». Син попросив не тільки маєток і не тільки маєток отримав. Просячи про майно, він попросив право на існування, а отримуючи маєток, отримав життя, яким поділився з ним його батько. Син йде з дому «до далекого краю», «й розтратив маєток свій там, живучи марнотратно» (Лк. 15:13). Властиво розпорошив (а не розтратив), як вказує на це грецьке дієслово *diaskorpizo*. Розпорошив не тільки майно, матеріальні блага, але змарнував себе, своє існування, своє життя, що, зрештою, єв. Лука говорить, що син провадив там життя абсолютно деградоване (*zon asotos*, *sot* – з грецьк. «спасіння»), поступово віддаляючись від Бога.

Молодший син мав право попросити частину маєтку ще за життя батька, але у нього не було морального права, щоб його продати та розтратити. У притчі йдеться про те, що всіма дарами Божими людина може користуватися цілком свободно, навіть нерозсудливо використовуючи їх. Образ молодшого сина, який аж п'ять разів звертається до батька словом «батьку», протиставляється образowi старшого брата, становище якого виражається словами: «Ото, стільки років слу-

жу я тобі, і ніколи наказу твого не порушив...» (Лк. 15 : 29). Його відношення до батька (до якого він не звертається «батьку») є відношенням служебним і підпорядкованим. Таке враження, що він не знав, що у своїй свободі він може мати участь у батьківському багатстві, а тільки чекав, щоб батько заплатив йому за службу та виконання наказів.

В образах двох синів показано два підходи до спасіння: перший образ спасіння полягає у свободному користуванні дарами Божими, які Бог посилає нам просто так, незаслужено, із любові, як батьки по відношенню до своїх дітей. Другий підхід випливає з переконання заслуги на спасіння, через добрі справи. Святі отці говорять, що у цій притчі йдеться про співвідношення свободи і закону: молодший син – це свобода, старший – закон. По суті – це дві сторони одного і того ж процесу, і у обох є своя вагомість. Проте треба зауважити, що старший син, який боявся свободи, не захотів увійти у дім радості. Без свободи не має справжньої моральності, а є тільки моральність підневільна, моральність слуги, прикладом якої є власне старший син: «Стільки років служу я тобі, і ніколи наказу твого не порушив» (Лк. 15:29).

Другий приклад, на який би хотілося звернути увагу починається із бажання сина повернутися додому. Історія повернення сина починається від моменту, коли він «спам'ятався» (Лк. 15:17), а точніше – згідно з грецьким текстом – «повернувся до себе», або «ввійшов у себе» і сказав: «Устану і піду...», а потім «вставши, пішов...» (Лк. 15:20). Слова «устану і піду...» не тільки вказують на повернення додому. Св. Лука використав тут одне з найбільш богословських дієслів *aniste'mi*, що означає «вставати». На мові богослів'я Нового Завіту здатність вставати отримує особливий сенс, оскільки тим самим дієсловом означається Воскресіння Христове. Те саме дієслово використовується євангелістом стосовно учнів, що прямували до Емауса. Український вираз «унали» по відношенню до учнів, які впізнали Ісуса в Емаусі, не передає основний зміст. У цей момент, вони були *anastantes*, і власне такими «воскреслими» повернулися до Єрусалима (Лк. 24 : 13 – 35). Учні після зустрічі з Воскреслим Ісусом самі стали «воскреслими».

У притчі про блудного сина ми маємо подібну ситуацію. «Устану і піду...» – говорить до себе блудний син. Тут мова йде про стояче положен-

ня, у якому знаходиться людина для того, щоб вирушити в дорогу. Він так і зробив: «Вставши, пішов» (Лк. 15:20). Це твердження відноситься не тільки до дороги, яку потрібно подолати фізично, але перш за все до початку духовного навернення, яке розпочав син. Стояче положення є положенням живих, тому що спочатку потрібно встати, щоб розпочати рух. З цього моменту розпочинається його воскресіння, що підтвердив своїми словами сам батько, говорячи про нього: «Був мертвий – і ожив» (Лк. 15 : 32).

Багато відомих картин повернення блудного сина зображають його на колінах перед батьком. І це видається цілком логічно, оскільки син визнає свою провину і готовий себе принизити і впокорити, впасти на коліна та просити у батька прощення. У нього був такий план, коли він говорив про себе, як скаже батькові, що уже не гідний називатися його сином (Лк. 15:19). Можливо нам вже важко уявляти собі блудного сина інакше, як не на колінах перед батьком. Великою «заслугою» у цьому є картина Рембрандта «Повернення блудного сина». Однак Ісус говорить про те, що батько кинувся йому на шию (Лк. 15:20). Чи можна кинутись на шию тому, хто знаходиться на колінах? Батько кидається на шию синові, не допускаючи, щоб син упав йому до ніг. Таким жестом він виявляє свою радість повернення сина, а також свій тісний зв'язок із ним, якого не знищила жодна провина хлопця.

І третій приклад. Притчі про блудного сина передують дві коротші притчі: про загублену вівцю (Лк. 15:1–7) і про загублену драхму (Лк. 15:8–10). Ці дві розповіді мають подібну риторичну структуру. У двох мовиться про радість на небі за одного грішника, що кається (Лк. 15:10). Покаяння виражається у євангеліста Луки дієсловом *metanoō*, або іменником *metanoia*, що означає грецькою «переміна розуму». Покаяння означає не що інше, як змінити мислення, спосіб життя. Натомість блаженний Ієронім перекладав грецьке дієслово *metanoō*, як *roeniteri*, тобто здійснювати покуту, каятися у провинах. У такому випадку Ісус говорить не про радість грішника, який навернувся, але про радість з навернення грішника, який картає себе за гріхи, чинить покуту. На багато століть покута, замінила собою навернення.

Отже, покаяння як покута (жаль за гріхи) і покаяння як переміна розуму не одне і те саме. Можна поставити собі банальне запитання, з чого Бог більше радіє? З покути чи навернення? Навернення є єднанням з Богом. Він Сам виходить назустріч тому, хто кається, так як це сталося у випадку з блудним сином. А покута, як жаль за гріхи, є засобом, за допомогою якого людина хоче викупити свої гріхи. Бог, ніби чекає на грішника допоки той постом та багатьма вчинками зітре свій гріх. Він повернеться до нас лише тоді, коли ми заплатимо за свій гріх покутою. Однак у притчах Ісусових зрозуміло сказано, що це не ми, а Бог робить перший крок в напрямку людини і різними способами прагне навернути її на шлях правди. Він від нас очікує тільки одного – переміни розуму, зміни способу життя. Покаяння, як навернення є радикальною зміною, яка перевертає людське життя в корені, а не лише на зовні чи тимчасово в певні хвилини. Воно є викликом для попереднього способу життя, його запереченням та вибором віри в Євангеліє.

Отже, Бог завжди дає людині можливість свободи вибору, обдаровуючи її всіма багатствами для повноти життя. Навіть у найважчі життєві моменти, коли життя людини знаходиться над прірвою загибелі, можливість переміни залишається. Бог перший робить нам крок назустріч, проте, на жаль, не всі діють як цей блудний син і залишаються у «країні далекій».

св. Мх. Альмес

ХРАМОВЕ СВЯТО У КАФЕДРАЛЬНОМУ СОБОРІ ДРОГОБИЦЬКО-САМБІРСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

15 лютого 2019 р., у день Стрітіння Господнього, свій храмовий празник відзначив Стрітенський кафедральний храм Дрогобицько-Самбірської єпархії м. Дрогобича.

У день храмового свята, владика Яків, у співслужінні духовенства Дрогобицько-Самбірської єпархії очолив Божественну літургію.

Владиці Якову співслужили: секретар єпархії прот. Андрій Безушко, обласний благочинний єпархії прот. Леонід Городиський, благочинний Дрогобицького району прот. Ігор Пулик, благочинний Турківського району прот. Роман Кавчак, благочинний Жидачівського району прот. Степан Гарасимів, благочинний Мостиського району прот. Ярослав Качмар, благочинний Стрийського району прот. Йосиф Дорошевич, благочинний Миколаївського району прот. Іоан Владика, благочинний Старосамбірського району прот. Іоан Білик, благочинний Яворівського району прот. Володимир Дадак, свящ. Йосиф Усик та протодиякон Іван Березовий.

За літургією були піднесенні додаткові прохання за мир в Україні.

Завершилось святкове богослужіння уставним многоліттям.

Прес-служба єпархії

СВЯТО КОЛЯДИ У ХРАМІ РІЗДВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ МІСТА МИКОЛАЇВ

У неділю, 3 лютого 2019 року, у храмі Різдва Пресвятої Богородиці відбулося свято з нагоди закінчення коляди.

На запрошення відгукнулися та відвідали храм хор із смт. Старий Розділ та хор селища Березина. Парафіяни та всі охочі мали нагоду почути українські давно всім знамі чудові колядки, приурочені завершенню коляди.

Нікого не залишив байдужим як виступ нашого хору храму Різдва

Пресвятої Богородиці, так і колядки у виконанні працівників культури Миколаївського районного народного дому.

Присутні могли не лише насолоджуватися цим чудовим співом, а й дружньо розділити спів прославлення Новонародженого Господа нашого Ісуса Христа.

Дякуємо усім, хто прийняв участь. Дякуємо нашим хористам за гарний та натхненний спів.

свящ. Борис Ляхович

ЩЕ ДВІ ПАРАФІЇ НА СТАРОСАМБІРСЬКІНІ ПЕРЕЙШЛИ ДО ДРОГОБИЦЬКО-САМБІРСЬКОЇ ЄПАРХІЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

У неділю 3 лютого відбулись загальні парафіяльні збори релігійної громади УПЦ МП у с. Грозьово, що у Старосамбірському районі.

Загалом під час зборів 264 людини виступили за перехід парафії Успіння Пресвятої Богородиці до складу Православної Церкви України.

Також парафіяльні збори відбули-

ся у с. Дністрик, на яких громада одностайно вирішила покинути юрисдикцію УПЦ МП та перейти до складу Православної Церкви України.

10 лютого на запрошення парафіян обидві громади відвідав архієпископ Дрогобицький і Самбірський Яків.

У двох храмах був відслужений подячний молебень та представлено нового настоятеля.

Прес-служба єпархії

ПРОЩАННЯ З КОЛЯДОЮ

10 лютого у церкві Положення Ризи Пресвятої Богородиці села Годині Мостиського деканату Дрогобицько-Самбірської єпархії Єдиної Помісної Української Православної Церкви відбулось свято «Прощання з колядою».

На запрошення місцевого священика, протоієрея Володимира Городецького, до свята доєдналися настоятель храму Успіння Пресвятої Богородиці с. Раденичі протоієрей Миколай Різничок з церковним хором і парафіянами. Розпочав свято вітальним словом протоієрей Володимир Городецький.

Місцеві хлопчики та дівчатка відтворили події народження Спасителя через Вертеп. Зворушила до сліз історія «Різдвяні троянди» у виконанні раденичанки Галини Семен. Голосистими колядками славили Ісуса церковні хори «Дзвін» с. Годині та «Благовіст» с. Раденичі.

Після завершення святкового дійства до усіх присутніх з повчальним словом звернувся митрофорний протоієрей Миколай Різничок. Опісля прозвучало спільне уставне многоліття.

Анна Бурбіль

«ПОТРІБНО ЯКНАЙАКТИВНІШЕ ЗАЛУЧАТИ МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ ДО ЦЕРКОВНОГО І ЗАГАЛОМ РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ»: УЧИТЕЛІ ПІДБУЗЬКОЇ НЕДІЛЬНОЇ ШКОЛИ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ З'ЇЗДІ ПРАВОСЛАВНОЇ МОЛОДІ У КИЄВІ

Із благословення Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія протягом 23-24 лютого 2019 р. у приміщенні Київської православної богословської академії вже черговий раз відбувся Всеукраїнський з'їзд православної молоді. Тема цьогорічного з'їзду: «Молодість – хвиля, що здіймається. Позаду вітер, попереду скелі».

Підбузьку парафію храму Собору святого Іоана Хрестителя представляли вчителі Підбузької недільної школи. Дівчата діляться своїми враження від участі у цьому заході.

Що таке «Всеукраїнський з'їзд православної молоді»?

Софія Альмес: - Всеукраїнський з'їзд православної молоді – це середовище молодих людей, які зібрались для спільної мети, а саме збагачення власного духовного багажу знань, вирішення актуальних проблем, спілкування з розумними людьми, усвідомлення себе як частинки православної еліти.

Які були Ваші очікування від з'їзду?

Анна Сидорак: - Моїми очікуваннями було збагатитися духовно, познайомитися із новими людьми та провести час із користю.

Віра Шемеляк: - Це можливість поспілкуватися з одноподумцями. Дізнатися багато цікавого. Бути присутнім поряд із предстоятелем Православної Церкви України. І провести вільний час з користю.

Що відбувалось під час з'їзду? Скільки цього року молодих осіб взяло участь?

Софія Альмес: - З'їзд розпочався із реєстрації, далі була основна частина, після чого молитва. Відповідно описі відбувалися виступи владик, священників, відомих українських діячів. Потім обід для учасників, а далі розподіл за секціями. Секції були на різну тематику, наприклад, про дошлюбну чистоту, Томос, брехню, психологію життя, релігійні організації тощо. Цього року на з'їзд молоді приїхала найбільша кількість учасників, приблизно 200 осіб, це пов'язано з тим, що створено Православну Церкву України. Урочистості святу додали численні привітання та спів.

Віра Стецяк: - Насамперед зі вступним словом до учасників звернувся архимандрит Макарій, віддаючи

молоді важливе місце у церковних справах. Блаженніший Епіфаній також благословив всіх присутніх до початку з'їзду. Урочистості святу додали численні привітання та спів.

Чи брали Ви участь у секції? У якій саме? Що саме найбільше запам'яталось?

Віра Стецяк: - Під час з'їзду православної молоді було запропоновано відвідати різні тематичні секції. Час на секції був розподілений на дві частини. На першій частині я відвідала секцію «Життя без брехні можливе», у якій головним учасником передачі «Детектор брехні» був Давид Джиджелав. На запитання: «Чому ви не тримаєте злість на людей, які робили щодо вас погані вчинки і на Бога, що допускав це?», – його відповідь була простою, але настільки глибокою, що одразу закарбувалася мені в пам'яті. «Бо я люблю Господа», – він відповів. Любов до Бога допомагає побороти злість в серці, бо є розуміння того, що Бог не дає людині того, що вона не може подолати. Саме ці слова я винесла з вельми повчальної лекції.

Софія Альмес: - На другій частині я відвідала секцію, присвячену проблематиці недільних шкіл. Дійсність полягає у чому, що насправді ПЦУ має шалені можливості для розвитку релігійного виховання дітей та молоді, але є безліч проблем, які цьому заважають. Насамперед, це матеріальна складова, адже всі вчителі

недільних шкіл працюють на волонтерських засадах, беручи на себе велику відповідальність, тому для заохочення потрібно придумувати різні заходи. Також багато парафій не можуть собі дозволити побудувати приміщення для недільної школи. Але з Божою допомогою і відданістю, терпеливістю, діти і молодь мають можливість вдосконалюватися у власному духовному навчанні, дізнаватися про Бога, відвідувати катехитичні курси тощо.

Чи була у Вас зустріч з Блаженнішим Епіфанієм? Які емоції?

Віра Шемеляк: - Так, але благословення змогла взяти тільки з третьої спроби [сміється], через те, що було дуже багато людей.

Анна Сидорак: - Я його бачила під час Богослужіння. Крім того, у мене була можливість отримати благословення від Блаженнішого Епіфанія.

Чи Ви б порадили молоді приїхати на такий з'їзд наступного року?

Софія Альмес: - Звичайно, так. Думаю, з'їзди для цього і є, щоб на них збиралась молодь не просто так для галочки і для звичайних зустрічей, а для вирішення актуальних проблем, які на жаль ще не вирішуються. Насправді, потрібно якнайактивніше залучати молодих людей до церковного і загалом релігійного життя.

Підготувала Анастасія Альмес

ВИХОВАНЦІ НЕДІЛЬНИХ ШКІЛ М. НОВИЙ КАЛІНІВ І С. ЧАЙКОВИЧІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ З'ЇЗДІ ПРАВОСЛАВНОЇ МОЛОДІ

З благословення Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія 23-24 лютого 2019 р. в Київській православної богословської академії відбувся Всеукраїнський з'їзд православної молоді.

На з'їзді Дрогобицько-Самбірську єпархію представляли делегати недільних парафіяльних шкіл храму святого рівноапостольного великого князя Володимира м. Новий Калинів, святого пророка і Предтечі Іоана Хрестителя с. Чайковичі, Собору святого Іоана Хрестителя смт. Підбуж, святиителя Миколая Чудотворця с. Нагуєвичі.

Настоятель Новокалінівської парафії митрофорний протоієрей Ярослав Фабіровський організував та сміливо очолив духовну мандрівку до Києва для 30 вихованців із м. Новий Калинів і с. Чайковичі, та благословив допомогти йому в цьому чотирьох вчителів. Діти поступово, з року в рік, мають унікальну нагоду збагачувати свій духовний світ, навчатися

жити в колективі, тренувати уважність, пильність, відчувати дух команди, єдності. Мають змогу побачити, відчути та глибше полюбити серце України – місто Київ.

Тема цьогорічного з'їзду: «Молодість – хвиля, що здіймається. Позаду вітер, попереду скелі».

Зі вступним словом до учасників з'їзду звернувся архимандрит Макарій, привітавши українську молодь із початком роботи Всеукраїнського з'їзду православної молоді. Архимандрит Макарій зазначив про важливість позитивної діяльності сучасної молоді у розвитку об'єднаної Церкви, яка, маючи великий потенціал, веде корабель нашої держави до духовного та економічного розвитку, і затишної пристані.

Представники православної молоді України та гості з'їзду привітали Блаженнішого Митрополита Київського та всієї України Епіфанія з величною подією – обранням його Предстоятелем Української

Православної Церкви, а також з отриманням Томосу про автокефалію нашої Церкви. Владика благословив учасників з'їзду та звернувся з привітальним словом.

Учасники з'їзду почули багато цінних порад від духовенства та отримали велику радість від талановитих молодих співаків, які прославляють Бога у своїх піснях – Софії Роль, Юлії Котлінської, Вадима Крищенка, учасників Студії академічного народного хору імені Григорія Верьовки. Переглянули фільм про православний літній табір на Тернопільщині «ВІРЛЯ-2018». Спогади для тих, хто літом перебував у дусі православного таборянина, наповнювали та зміцнювали молоді свідомість. Християнський табір урівноважує хвилі «юності, молодості» та направляє їх у правильне русло.

Плідно попрацювали молоді люди у тематичних секціях:

- Незалежність. Автокефалія. Томос.
- Чистота дошлюбних відносин.
- Активна молодь – будівничі майбутнього в інформаційному просторі.
- Співпраця Церкви і молодіжних громадських організацій на прикладі НСОУ ПЛАСТ.
- Організація роботи Недільної школи.
- Обмін досвідом.
- Життя без брехні можливе.
- Шлях до Бога через служіння ближнім.

Багаточисельна делегація Дрогобицько-Самбірської єпархії розділилась і взяла участь у кожній секції. Обмінюючись досвідом, діти черпають від таких зустрічей розуміння любові, підтримки та поваги до ближнього, патріотизму за свою Церкву та Державу.

Другий день з'їзду розпочався із

спільної молитви на Божественній Літургії у Золотоверхому Свято-Михайлівському монастирі. Усі діти разом з вчителями підійшли до Святої Сповіді та прийняли у Таїнстві Причастя Тіло і Кров Христа. Запалили свічки за здоров'я і добробут у своїх сім'ях, родинах, своєму місті. Проповідь о. Ярослава Фабіровського у стінах Свято-Михайлівського монастиря спонукала дитячу свідомість замислитися: «Де б ти не проживав, де б ти не перебував в часі – єднає спільна молитва, додає духовних і тілесних сил, зміцнює та єднає українців. А коли «Корабель спасіння» ведуть сильні духовні наставники, мандрівка до Бога стає безпечною і молодь отримує Боже Світло...».

Після обідньої трапези нас чекав святковий концерт «Свої для своїх». Молодь недільних шкіл і молодіжних братств демонструвала таланти на різноманітну тематику.

Новокалінівчани представили міні-програму «Молодь за мир», а чайківчани – «Молитва». Піснями, музичним виконанням на сопілці та гітарі, змістовними віршами діти зачепили серце кожного та вразили до сліз. Виступили гідно і чуттєво.

До і після з'їзду отець Ярослав провів нас святими місцями Києва: Золотоверхий Свято-Михайлівський Собор, Андріївський Собор, Свято-Володимирський кафедральний патріарший Собор, Церква Успіння Богородиці Пирогошова (Пирогоща), Церква Різдва Христового на Подолі. Побували біля пам'ятника святому князю Ярославу Мудрому, святому князю Володимирі Великому, геть-

Закінчення на 4 стор.

ВИХОВАНЦІ НЕДІЛЬНИХ ШКІЛ М. НОВИЙ КАЛИНІВ І С. ЧАЙКОВИЧІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВСЕУКРАЇН- СЬКОМУ З'ЇЗДІ ПРАВОСЛАВНОЇ МОЛОДІ

Закінчення.

Початок на 3 стор.

ману Петру Сагайдачному, письменнику-філософу Григорію Сковороді, письменнику Миколі Булгакову.

Змістовний супровід мудрого слова о. Ярослава переносив молодих людей у світ віри, надії та любові. Багато побачили, відчули і зрозуміли. В їхньому житті з'явилися нові образи, нове сприйняття і це їм на велике благо.

Ось і настав день від'їзду. Ми його не змарнували. Після гарної екскурсії Подолом Києва, отримали запрошення на обід до отця архимандрита Макарія. Там нас очікували приємні та несподівані сюрпризи.

Найперше, – це те, що ми відчули духовну висоту дзвіниці Свято-Феодосіївського монастиря та пронизливу до душі мелодію дзвонів... Усі ніби опинились на одній хмарині, яка пронесла нас молитовно до Господа, щоб попросити його милості, благословення, щоб ми проживали в мирі, любові та повазі...

Друга несподіванка здивувала ще більше – наша делегація отримала запрошення від Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета. Зустріч була до сліз зворушливою. Діти подарували Святійшому Патріарху невеличке пісенно-музичне вітання та попросили благословення. Щирі спогади о. Ярослава Фабіровського, який розпочинав свою священничу діяльність біля Патріарха Філарета, додали дітям впевненості, що духовний батько веде їх правдивою дорогою до Бога, до спасіння в Царстві Божому.

Велика шана та дяка усім організаторам Всеукраїнського з'їзду православної молоді. Щороку він стає чисельнішим, зміцнює на надихає українську молодь. Молимося та просимо заступництва перед великою Святиною Свято-Феодосіївського монастиря – Ватопедською іконою Божої матері «Втіхи і Розради» про чудо для всієї української молоді, щоб зростали хвилі активності, творчості, працелюбності, щоб ніякі скелі чи вітер їх не руйнували, а зміцнювали, наповнювали багатим духовним змістом, привели до глибокої віри та процвітання на славу Божу!

**Леся Касій,
вчитель недільної пара-
фіяльної школи храму
св. кн. Володимира ІІЦУ м.
Новий Калинів**

ДУХОВНЕ ОНОВЛЕННЯ ТА ЗБАГАЧЕННЯ

Перші подихи вени вселяють у православного християнина радість наближення Христової Пасхи. А щоб ця радість була повною, Православна Церква підготує Своїх членів, дітей Божих. До часу Великого посту. Бо цей піст, за висловами Отців Церкви, вводить вірних Христу Богу у повноту радості Воскресіння Христового. З цієї причини свв. Отці називають Великий піст часом духовного відродження, оновлення, духовної весною. А весна – це завжди буяння зелені, рясне цвітіння. Отак і Великий піст змістом богослужіння: читаннями зі Святого Письма Старого і нового Завітів, піснеспівками, силою благодаті Божої струшує з православного християнина гріховне омертвіння, розм'якшує черствість душі, відроджує бажання чистоти духовного життя, оновлює душу та вводить у стан духовної весни. І проявляється Ця духовна весна буянням духовного життя православного християнина, новим цвітінням чеснот. Отак Православна Церква знову і знову приводить православних християн до благочестя.

Та відбувається це лише тоді, коли цього бажає сама людина і прикладає зусилля. Адже Бог, Який створив людину, обдарував її свободною волею; тому Бог у всьому тільки спостерігає за вибором людини. Вибирає людина життя з Богом, життя блаженне і ради того входить у благочестя та закликає Бога на допомогу, – і Господь Бог вже поруч такої людини. А коли людина вибрала життя поза Богом, схилилась до зла, Бог не перечить людині, але лише Йому Одному відомими способами остерігає її від злих вчинків та від гірких наслідків від життя в лихому. Дає Бог такій людині різні нагоди одуматись, розкайтись, залишити дорогу гріха.

Ну а коли мова йде про гріх, то нехай ніхто не наслідиться вважати себе безгрішним, чи думати про свої гріхи як маловажні. Бо разом зібрані «маловажні гріхи» творять велику глибину. А що це так, свідчить випадок із життя одного молодого монаха, який жив у печері зі своїм старцем, духовним наставником.

Одного разу молодий монах попросив пояснити різницю між великими і малими гріхами. Місцина біля печери була всяєна великими і малими каміннями. Старець велів прибирати місцину від каміння. Для малих камінців старець дав мішок, який велів наповнити до верху. А великі сказав повиносити по одно далі від печери. Послушник яке каміння переніс, яке перекотив та прийнявся за мале. Спочатку монах мішок з камінчиками тягав за собою, відтак залишив на місці та зносив до нього потрохи камінці. Мішок повний, а камінців по окраїнах ще багато. Старець говорить: ну, брате, віднеси камінці ці до зібраної тобою купи. Монах відповів, що він не в силі навіть зрушити цей мішок. Тоді старець пояснив, що наша байдужість до малих гріхів приводить до їх накопичення і стають вони непосильним тягарем для душі.

Під оглядом отриманого від старця пояснення треба розглядати кожному православному християнину і себе.

Що таке піст і його призначення було вже коротко сказано. Але багато хто не належно сприймає піст, бо не розуміє в ньому духовної користі для себе, для свого спасіння. Піст же, – це та зовнішня сторона людської дії, що покликана з легкістю провести перемену внутрішньої людини. Ця перемена не дається легко. Про це говорить і ап. Павло, кажучи, що він бажає творити добро, та робить не те, що бажає. Бо в людині йде протиставлення добра і зла. Арену боротьби є людське серце. Серце є і місцем, в якому людина поміщає не тільки добре, а і лихе. Тому Спаситель пояснив, що добра людина виймає зі свого серця добре, а лиха – все погане.

То ж яким є кожен із нас? Той, що взяв цю газету та читає ці роздуми, безперечно, вже добра людина, бо хоч цікавиться духовним життям. Він – молитвеник дома і у храмі. Він може поцікавитись духовним в інших людей чи у відповідній літературі. Може такий і сам дати якусь пораду. Та, на жаль, ми живемо у світі, який у гріху перебуває. Поруч з нами не тільки люди благочестиві, а і схильні до гріха та живучі у гріхах. Тому то, хочемо чи не хочемо того ми, але повсякчасно стикаємось із гріхом, грішним. Гріх чиниться поруч нас, гріховне ми споглядаємо, гріховне чуємо. І не завжди ми тікаємо з місця гріха, не завжди відводимо свій погляд від гріха, не завжди затуляємо вуха на гріховне. І все гріховне збирається, акумулюється в нас, в нашому серці. А скільки то приходить отримувати звинувачень, будучи невинними. Хоч і зіпимо зуби і мовчимо, але все те лягло гіркотою на серці. І ця гіркота може в якийсь момент вирватись із нас та ще із більшою злобою вилитись на кривдника, а то і на невинну людину, яка, не бажаючи цього, шкрябнула наше болоче місце, заділа наше самолюбство. А з якою легковажністю ми переповідаємо плітки, осуди, виявляємо до когось зневагу, чи просто, ради масного слівця, користуємось, сидячим и у нашому серці, плігованими словами. І при всім тім не вважаємо, що наше серце перетворилось на смітник, на наповнену злом скриню. А ключ до цієї скрині тільки в нас, тільки ми самі її відкриваємо та випускаємо зі своєї волі живуче в нас зло назовні.

Для розважливої людини нема потреби ширше розглядати вище сказане та заглиблюватись у всю повноту, живучого в кожному з нас, зла. Розважливий хоче тут отримати пораду як це за допомогою посту позбутись гріховного тягара, виборсатись зі зла. То ж Православна Церква стараннями свв. Отців,

на особисто ними пережитим, вказати на користь посту. Зовні піст – це стриманість, обмеженість у споживанні їжі, багатьох видів продуктів. Це і відмова від розваг, веселощів. Це також занурення у молитву, молитву покаянну і подовжену, яку підкріплюємо поклонами. Посту потрібна молитва, бо молитва прикликає Бога і святих на допомогу у дотриманні посту. Дотримання посту нагадує людині про її духовну мету в часі посту. А це – духовне відродження, оновлення, як скидання з себе старої, – гріховної людини та одягнення в нову людину. У Христа Бога. І це справді титанічна праця, часто подібна до того, хто викочує великий камінь на гору. А він, камінь, знову скочується вниз, тягнучи з собою і трудівника. Зриваємось ми у пости, у трудах очищення своїх душ, але, будучи покріплені Божою благодаттю, знову і знову спинаємось на гору християнських чеснот, бажаючи зодягнутись у нову людину, у Христа Бога. Тому то духовному трудівнику кожна мить тілесного посту нагадує про скриню у собі, яка ще і досі наповнена злом. І при всіх намаганнях людини позбутись живучого в собі зла. Вона нашоується на своє безсилля. І це зрозуміло. Якщо людина буває безсилою у дотриманні посту, то тим паче виявляється безсилля людини у духовних змаганнях.

Все це підтверджує науку Христових подвижників, що у всіх людських трудах, земних і духовних, потрібна Божя допомога. А щоб отримати від Бога допомогу, зі сторони людини має бути бажання та готовність трудитись в напрям ку духовного очищення тілесно і духовно. Має бути співпраця душі і тіла, – тоді поспішить на допомогу і Господь Бог зі Своєю благодаттю.

Для цього людина спочатку має бути стриманою від чинення гріха, як і стриманою у споживанні непостових харчів. Від стриманості діл гріха переходить до стриманості гріха в словах і думках. Відводити свій погляд та слух від гріховного. Відтак, як підчиняємо своє тіло повністю посту, так зв'язати гріх і у своїх помислах. Молитвою не дозволяти гріху оволодівати собою, силою Божої благодаті вбивати гріх у собі.

Треба також перемагати лінєвство тілесне і духовне. Не давати дрімання ні тілу, ні душі. Побільше піддавати тіло посту, а душу молитві. Душа повинна контролювати тіло, а тіло повинне добровільно підчинити себе душі, – бажане душею добро перетворювати у вчинки, у служіння Богу і людям.

Так, у боротьбі з гріхом, у благочестивому житті є падіння. Але цього не слід лякатись. Святими сказано, що не падіння страшне, страшно не підніматись. Тому святі радять не лякатись, а силою благодаті Божої підніматись і надалі з Божою допомогою поборювати гріх та вдосконалюватись у благочестю. Також святі радять не зупинятись на досягнутому, завжди прагнути досконалішого. А тому не бути марнославними, не прив'язуватись серцем до земного, пам'ятаючи що це тлінне. З людьми поводитись тихо, смиренно, покірливо. Творячи добро, – уникати похвали, бо це приводить до втрати Божої благодаті (свт. Димитрій Туптало). Святі також радять не оцінювати свого духовного зростання, – його оцінить Господь Бог і винагородить. Православному християнину личить трудитись і жити ради слави Божої. Настане час і Бог прославить того, що прославив Його.

Також варті уваги повчання свт. Тихона Задонського тим, що хочуть перебувати у радості Христової Пасхи та в неперехідній радості Царства Небесного. Він радить: як євреї йшли за Ісусом Навином, щоб увійти в землю обітовану. Так тим, що хочуть увійти Небесне Царство належить іти за Господом Богом Ісусом Христом. Він, будучи досконалою Людиною, явив нам приклад сповнення Божої волі. Сповняючи волю Божу, людина зодягається у Христа Бога. Зодягнутий у Христа стає мертвим для гріха, для всього земного та живе заповідями Господніми. Виконанням Господніх заповідей людина свідчить, що вона служить Господу Богу Ісусу Христу. Про таких Спаситель сказав: «Де Я, там і слуга Мій буде» (Ів. 12. 26).

Нехай Господь Бог благословить духовних трударів цим Постом зодягнутись у Нову людину, у Христа, та увійти у радість Небес.

Підготував свящ. Іван Владика

«БАЖАЮЧИ БУТИ ХРИСТІЯНИНОМ, РОБИ ТАК, ЯК РОБИВ ХРИСТОС»: ДЛЯ ЧОГО ХРИСТІЯНАМ НЕОБХІДНО ПОСТИТИ

Усім християнам відомо, що піст є невід'ємною частиною духовного християнського життя. Православні християни постять в середу і п'ятницю кожного тижня, окрім загальниць. Це так звані одноденні пости, але крім цього існують ще чотири багатоденні пости – перед Пасхою, Різдом Христовим, Успенням Пресвятої Богородиці і пам'яттю святих апостолів Петра і Павла. До речі, більша половина всіх днів у році є пісною.

Чому Православна Церква звертає таку велику увагу на піст? Здавалося б, яке значення для наших стосунків з Богом має їжа. Такі запитання ставлять люди, які далекі від Церкви. Що ж можна відповісти на це? Наше духовне життя дуже сильно залежить від того, чи ми дотримуємося уставу постів Церкви, або ж привикли ні в чому собі не відмовляти. Для підтвердження цієї істини згадаємо коротко ті причини, відповідно до яких християнину необхідно постити.

По-перше, піст – це наша участь в житті, трудах і стражданнях Христа. Ми називаємо себе християнами, тобто послідовниками Ісуса Христа. Якщо ми Його послідовники, то повинні унаслідувати Його, вчитися у Нього, йти за Ним. Христос, Син Божий, перетерпів Хрест, був розп'ятий заради нас, і ми також повинні відповісти на цю безмежну жертву Його любові, повинні потрудитися і постраждати разом з Ним, брати участь в Його подвигах, в Його Хресті. Але ми знаємо, що людина слабка і дуже часто буває прив'язана до всього земного. Тому і сама нездатна за допомогою своєї волі в чому-небудь себе обмежити і навіть потрудитися аскетично. Тому наша мудра мати Церква і установила пости – для того, щоби людина, дотримуючись їх могла б хоч трохи потрудитися разом із Христом, беручи участь в подвигах Його життя. Святитель Амвросій Медіоланський говорив: «Бажаючи бути християнином, роби так, як робив Христос. Він не мав гріха, постився сорок днів, а ти, грішнику, не хочеш поститися... перенасичуєшся, в той час як Христос за тебе голодував...». Таким чином, через піст ми беремо участь в стражданнях і трудах Христа, які Він поніс заради нас і заради нашого спасіння.

По-друге, піст дуже допомагає християнам у боротьбі з ворогами нашого спасіння, до якого ми покликані. Апостол Павло говорить, що ми ведемо боротьбу проти духів злоти піднебесної. У боротьбі з ними ми повинні бути стійкими і перемогти. І такою сильною зброєю в цій боротьбі є піст. На цю зброю вказує нас Сам Христос: «Рід бісівський, – говорить Він, – виганяється тільки молитвою і постом». Тобто без посту цей рід не виганяється. Диявол отримав владу над людиною через нестриманість Адама, який спожив заборонений плід. А щоби звільнитися від його влади, треба йти протилежним шляхом – через стриманість, тобто піст. Із Євангелія ми бачимо, що через сорокаденний піст у пустелі, Христос показує ворогу першу поразку. Про це говорить преподобний Ісаак Сирин: «Тільки через піст людська природа одержала першу перемогу над дияволом: до посту рід людський не знав перемоги, і диявол ніколи не зазнавав поразки від нашої природи, але від цієї зброї знеміг на самому початку. Господь наш був вождем і первістком цієї перемоги, щоби на голову нашої природи покласти перший переможний вінець. І як

тільки диявол побачить цю зброю на кому-небудь із людей, одразу ж приходить в страх цей противник і мучитель, і зразу ж згадує про свою поразку від Спасителя в пустелі, і сила Його знищується, а погляд на зброю, яка дана нам Христом, обпікає його».

Про піст ще варто сказати, що він надзвичайно допомагає нам у духовному житті: у молитві, тобто у розмірковуванні про та спілкуванні з Богом. Оскільки людина складається із душі і тіла, які взаємозв'язані і впливають одне на одного, тому стан душі залежить від стану тіла. Якщо тіло людини перенасичене, то воно і душу прив'язує до плоті і матерії, робить її важкою і безкрилою, нездатною піднятися над земним порохом. Птах не може піднятися над земним порохом. Птах не може піднятися у небо, коли в нього підрізано крила. Ось і людина, коли вона перенасичена і ні в чому собі не відмовляє, не може наблизитися до Бога. «Сите черево, – говорить святий Іоан Кронштадський, – втрачає віру, Божий страх і стає нечутливим для молитви, для подяки і славослів'я Богу».

Іншою причиною того, чому ми повинні постити є те, що через піст ми виявляємо послух нашій матері Церкві. Якщо ми не постимося, то цим показуємо, що Церква нам не мати, що ми не хочемо її слухати і самі краще знаємо, як нам слід жити.

Якщо ж ми постимося, то цим підтверджуємо, що Церква – наша мати і ми її діти, тому що слухаємо її. Ми ж виявляємо послух різним людським установам, підкоряємося їм, наприклад, державним законам, або слухаємо, коли лікар приписує нам ту чи іншу дієту під час тої чи іншої хвороби. У кого хворий шлунок, тому не можна їсти гостре і смажене, а в кого діабет, не можна їсти солодке. Якщо в цьому ми проявляємо послух людям, то тим більше повинні слухати Церкву. Тому що лікар приписує дієту для здоров'я тіла, яке короткочасне і смертне, а установи Церкви, в тому числі і піст, спрямовані на зміцнення безсмертної душі – щоби підготувати її до блаженної вічності, до життя, яке не має кінця.

Крім того, варто зауважити, що піст – це сильна зброя у боротьбі із плоттю і кров'ю, про яких сказано в ап. Павла, що вони не наслідують Царства Божого. Під «плоттю» в словах апостола треба розуміти пристрасті і тілесні гріхи, а під «кров'ю» – пристрасті і душевні гріхи. Тобто, плоть і кров – це дві складові частини прокаженої, зіпсуті і поневоленої гріхом людської природи, яка стала після падіння Адама нашою невід'ємною приналежністю. Святитель Ігнатій Брянчанинов говорить про це так: «З живою ду-

шею створений був Адам, у душі був присутній Дух Божий, який приводив її в рух; тому рух цей був рухом духовним, у Бозі. Після гріха Адама, Дух Божий відступив від нього; тоді душа Адама померла, а ожили плоть і кров. Через них диявол почав діяти на душу, тримати її в пітьмі, смерті, в полоні...».

Із впалих плоті і крові проростають, як із насіння, всі наші гріхи і пристрасті, всі наші скверні думки, слова і діла. Якщо ми цим живемо, ми живемо плоттю і кров'ю, та не здатні увійти в Царство Боже, і перебувати в ньому. В іншому місці своїх творів святий Ігнатій Брянчанинов говорить, що плоть і кров не йдуть по вузькому шляху спасіння ще й тому, що вони горді. Оскільки вони горді, тому вони відкидають смирення і покаєння, але завжди хочуть цвісти (процвітати), величатися, насолоджуватися. «Чи розумієш ти, – пише він у листі до одного монаха, – що плоть і кров горді? Не без причини заповідана нам вбогість і піст!»

Піст – це наша жертва Богу, принесення себе в жертву. Якщо ми схуднули і побіліли за час посту, то це означає, що ми частину свого власного тіла принесли в жертву Богу. За словами святих отців, Богу більше всього угоді наші жертви, труди і скорботи, які ми понесли заради Нього.

Коли ми постимося, то ми наслідуюмо святих і праведників, які без винятку постували, до того ж дуже суворо. Тому, дотримуючись постових уставів Церкви, ми стаємо єдиними зі святими, – їхніми послідовниками і братами. Крім цього, через піст ми стаємо єдиними і зі всією вселенською Церквою, яка розповсюджена по всій нашій планеті. І цим засвідчується їхня єдність, братерство, а також соборна єдність і вірність тому шляху, по якому йшли святі Христової Церкви.

Ми бачимо, що є багато причин для того, щоби дотримуватися постів. Піст, як і всяка християнська чеснота, повинен використовуватися із розсудливістю. Без розсудливості звершена чеснота замість користі може принести шкоду. Поститися потрібно по можливості строго, але в міру. Треба визначити для себе правильну міру посту, яка в кожного своя. Одна міра для схимонахів і відлюдників, друга – для монахів, які живуть у монастирі, третя – для мирян. І для мирян ця міра може бути різною: вона залежить від віку, стану здоров'я, фізичних кондицій і роду заняття кожного християнина.

Строгий піст вимагає від того хто поститься, щоби в душі його був мир. Якщо людина живе у великому місті і якщо вона часто хвилюється, відчуває тривогу і неспокій, то піст повинен бути поміркова-

ним тому, що у цьому випадку строгий піст не принесе користі для душі. Крім цього, він може зашкодити фізичному здоров'ю. Піст не шкодить здоров'ю, коли в душі у людини мир, молитва і благодать. Відвідувачі запитували про це у старця Паїсія Святогорця: «Геронда, як ваш шлунок не зіпсувався від стількох постів?» І старець відповів: «Шлунок від постів не псується. Звісно, коли людина засмучується, то їй треба їсти. Тому що, коли людина засмучується, то шлунок постійно виробляє шлунковий сік, який повинен вироблятися тільки для переварювання їжі. Сік роз'їдає стінки шлунка і він починає хворіти. Людина повинна їсти відповідно до того, в якому стані перебуває».

Що робити, якщо тілесне здоров'я дуже часто погіршується і душа від цього отримує шкоду. Святитель Нектарій Егинський писав одній монахині: «Хвороба перешкоджає духовному росту тим, хто не досягнув досконалості. Здоров'я вам потрібне для духовного подвигу. Той, хто не досконалий і хто виходить на боротьбу, буде переможений, знайте це, якщо не буде здоровим, бо йому буде не вистачати тієї моральної сили, яка кріпить досконалих. Для недосконалих здоров'я – це колісниця, яка несе бійця до переможного завершення бою. Ось чому я раджу вам бути розсудливими, мати міру у всьому і уникати крайностей. Строгість йде рука в руку з мірою чесноти... Перебуваючи у доброму здоров'ї, ви можете духовно зростати, однак на протипагу ваші зусилля виявляються марними. Ви повинні співставляти строгість постів зі своїм здоров'ям, щоби не довести себе до того, щоби залишити затвор і шукати в місті зцілення від тілесних хвороб».

Тому Церква дозволяє під час посту різні послаблення. Бо Церква наша – це не бездушний тиран, а любляча і мудра мати. Вона не говорить: «Помри, але піст дотримуй», і не міряє всіх механічно однією міркою. Наприклад, для тих, що страждають від різних хвороб, піст послаблюється і може навіть зовсім відмінитися, тому що хвороба у цьому випадку замінює піст. Дозволяється послаблення посту для вагітних, матерів-годувальниць і подорожуючих. Не розповсюджуються пости в усій строгості і на дітей. Взагалі треба пам'ятати одну важливу річ, що піст – це не мета, а лише засіб. Так засіб сильний і необхідний, але все-таки лише засіб. Метою посту є наближення до Бога, єднання і спілкування з Ним. «Піст, – говорить блаженний Діадох, – має ціну, але не перед Богом. Він – тільки зброя. Майстерність художника оцінюють не за досконалими інструментами, а за досконалими творами».

Підсумовуючи, можна сказати, що піст – це велика зброя у невидимій боротьбі, у боротьбі з пристрастями і гріхом; засіб, який зможе нам сильно допомогти у нашому духовному зростанні. Якщо ми навчимося користуватися цією зброєю правильно, якщо будемо дотримуватися установлених Церквою постів, якщо у міру своїх сил будемо подвизатися у цій чесноті, то вона допоможе нам піднятися по ліствиці християнської досконалості, допоможе вгодити Богу і принести ті духовні плоди, яких Він (Господь) чекає від нас, – від кожного з нас.

прот. Іоан Альмес

«ТРИВОГА, ГНІВ І СОРОМ Є ВОРОГАМИ ТИШІ»

*«Хіба не упокорював я душі своєї,
наче дитину, відлучену від грудей ма-
тері?»*

*Душа моя в мені жадає Тебе, як дитя
грудей матері своєї»*
(Псалом 130:2)

Це слово зазвичай перекладають як «тиша». Також воно містить значення «спокій». Це спокій не тільки розуму, але й тіла, приглушення шуму всередині нас. Іншими словами – це ісихія (аскеза). Практику і розуміння ісихії називають терміном ісихазм. Олександр Калормірос писав:

«Ісихазм є найглибшою характеристикою православного життя, ознакою православної справжності, передумовою правильного мислення і правильної віри, та слави, парадигма віри і православ'я. У всіх внутрішніх і зовнішніх битвах Церкви ми мали з одного боку ісихастів, а з іншого – антиісихастів. По своїй суті ересь – антиісихастична».

Ісихазм – зовсім не є пасивним підходом до світу. Він віддає перевагу Божому звуку і Божій справі від самого себе чи людства в цілому. Він вміє слухати. Це слухання лежить в основі сприйняття Церквою традиції. Те, що ми маємо, – ми отримали; він передається нам. Для того, щоб отримати те, що передається, необхідно прислухатися і звернути увагу, бути готовими прийняти те, що дається. Ісихазм говорить «так» для Бога і «так» для життя.

Сучасність, за своїм характером, протистойть традиції. Серед багатьох сучасних помилок є припущення, що те, що було раніше, є неправильним і потребує корекції. Вона цінує молодість і нові погляди над минулим, незважаючи на не вдосконалення. Звичайно, цей аспект сучасності глибоко оманливий.

У 1950-х роках феномен молоді увірвався в американську культуру з так званим «Бейбі Бумом», масовим народженням дітей в епоху після Другої світової війни. Перше відкриття могутності цієї нової демографічної групи з'явилося в найгарячішій позиції 50-х: шапки із енотового хвоста. Дісней зробив телевізійне шоу з Дейві Крокеттом, одягненим у шапку, зроблену із енотового хвоста. Попит на всю країну серед дітей зробив енотові шапки першими великими примхами Бейбі Буму. Директори з маркетингу взяли це до уваги.

Америка не закохалася в молодість: вона була змушена закохатися в молодість. Молоде життя, молоде мислення, молодий погляд – продані. Молодіжний рух 60-х років, який народився в результаті реакції на різні елементи основної культури, швидко зібрав маркетингові сили, які зробили її «мейнстрімом». І, звичайно, все це дуже «шумно».

Шум незадоволення

Серед характеристик, необхідних для по-стийного руху відносно того, що нове і молоде, є невдоволення старим. 1950-ті роки були десятиліттям, коли салони з продажів американських автомобілів прагнули максимізувати цей досвід за допомогою косметичних змін у дизайні автомобілів щороку. Проникливий погляд у той час міг розпізнати модель року і зробити її з досконалою точністю. Автомобіль, який був 3-річним, завжди здавався «поза стилем». Мені потрібен новий.

Невдоволення – шумний спосіб життя. В той же час ви не можете бути спокійними і незадоволеними.

Жити життям, розробленим маркетинговою фірмою, глибоко сумно. Воно також має дуже гарний сенс у культурі, яка визначається споживацтвом. Однак Боже Царство не продається, ані християнство не є способом життя.

Невдоволене життя є ґрунтом для поширення ересей. Воно ставить неправильні питання і лише чує неправильні відповіді. Невдоволення – це не шлях до прогресу або задоволення. Це звичка серця всупереч Царству Божому.

Слово, яке належним чином супроводжує мовчання, є «задоволеністю». Задоволеність

не є тим самим, що схвалення, задоволення або щастя. Це готовність бути присутнім у будь-яких обставинах, не відчуваючи при цьому тривоги, гніву або сорому. Це не означає, що обставини є добрими, або що нічого не потрібно робити. Але існує багато форм «виконання».

Багато людей відчувають певний параліч, коли перед ними велике або складне завдання. Дійсно, навіть невеликі завдання можуть мати відчуття величчя та складності, якщо вони додаються до всіх завдань дня. Незмінно таке внутрішнє відчуття того, що треба робити, виснажує нас, намагаючись зробити все «повністю» до кожної дрібниці. У цього зусилля немає задоволення.

Сучасний світ живе в режимі інформаційного перевантаження. Найкоротші зустрічі з новинами дня, або реакцією соціальних медіа на новини, можуть тільки приголомшити. Новини не призначені для створення задоволення. Тривога, гнів і сором – це необхідні емоції для продовження маршу споживчої культури, що маркується як прогрес.

Ісихія (аскеза) – це спокій. Тривога, гнів і сором є ворогами тиші. Св. ап. Павло пише: «Благословляйте тих, хто вас переслідує, – благословляйте, а не проклинайте». Це може здатися не спокійним на перший погляд. Однак воно проникає до самого серця. Що ми хочемо проклинати? Все, що нам не подобається; все, що протистойть нам; все, що ми хочемо контролювати і змінювати. Ми невдоволені. Шум невдоволення заглушує мовчання, і ми шукаємо не для тиші, а для постійних змін, які просто більш шумні.

Ісихія приходить через тишу серця. Шум пристрастей, маленькі думки, які відволікають їхні голоси засудження і судження, ймовірно, продовжуватимуться незалежно від тиші. Вони схожі на звук вітру або шелест листя – шуми на задньому плані, які можна і повинні бути проігноровані. Такі голоси є артефактами, схожі на м'язові болі і болі: вони не повинні описуватися як думки, як такі. Тиша серця полягає в тому, щоб залишатися незмінним, благословляючи будь-яку ситуацію, яка перед нами. Це можливо тільки тому, що Христос воскрес із мертвих.

Ісихія – властивість любові. Коли ми читаємо, що «любов довго терпить, милосердствує» (1 Кор. 13:4), ми бачимо опис самого Бога (Який є Любов). Наше занепокоєння і сором змушують нас гніватися на Бога (і один на одного) і в розпачі, що Він дозволяє світу бути таким, яким він є. Ісихія терпляча і добра, навіть до «невдячних, і до злих» (Лука 6:35).

Взагалі нам дається, що природа і темп сучасного життя роблять тишу неможливою. Але це не так. Можна жити у культурі споживання, але не бути споживачем. Можна жити в культурі, яка є тривожною і сердитою, потребує контролю і «прогресу», і все ж залишається задоволеною. Значною мірою практика нерухомості приходить, звертаючи увагу на те, що насправді під рукою (а не те, що ми уявляємо собі під рукою) і благословляючи її.

Я заспокоював і заспокоював себе, як відлучена дитина від грудей матері. Як відлучена дитина, я задоволений.

Ну що ж... Мир. Будь спокійним. Все буде добре. Бог добрий.

св. Стівен Фрімен
реферований переклад з англійської
Анастасії Альмес

ПРОПОВІДЬ В НЕДІЛЮ ХРЕСТОПОКЛІННУ

У третю неділю Великого посту Православна Церква виставляє для поклоніння Чесний Хрест Господній. Цей Хрест прикрашений квітами і пахощами. Народ творить перед Ним поклоніння зі званням: «Хресту Твоєму поклоняємось, Владико, і святе воскресіння Твоє славимо». Звертання «Владико», – це звертання до нашого Спасителя, Господа Бога Ісуса Христа. А поклоняємось Хресту, бо це Жертовник, на якому Спаситель приніс Себе в жертву заради нас. Поклоняючись Хресту, ми висловлюємо вдячність Господу Ісусу за вчинене спасіння, та славимо Його воскресіння. Бо у Христовому воскресінні є і наше воскресіння. А воскресіння у Христі Бозі – це вічне життя з Богом.

Уквітчаний Хрест – це квітуча благодать Божа, якої сподобляються ті, що шанують достойно Хрест Господній та належним чином ідуть за Христом Богом під ношею свого хреста.

Пахощі прикрашеного Хреста – це християнські чесноти, – духовні пахощі Божих подвижників, які благоприємно впливають на рід людський, особливо на тих, які докладають зусилля у духовній ході за Христом Богом.

А тепер, браття, прислухайтесь до Христових слів: «Хто хоче йти за Мною...», – тут, як бачимо, Господь нікого не силує, не запрошує, а наголошує на свободному виборі людини. Але, хто хоче йти за Христом, для того ставиться умова. А це – зречення себе і взяття на себе свого хреста.

Святі це пояснюють так: зречтись себе – зречтись своїм облудності, пристрастей та всього гріховного, що зваблює нас.

Взяти хрест на себе. Хрест – це символ страждань, життєвих не-

гараздів і неприємностей. Хрестонесіння – це терпеливе, покірне і смиренне, перенесення без нарікань всіх тих перерахованих та інших прикростей.

Йти за Христом означає відсікти свою волю та у всьому покладатись на Бога, і виконувати Його волю. Кожен крок того, хто йде за Христом має співпадати з кроками Спасителя, а також і думки, слова та дії. Тут, за прикладом Ісуса Христа, має проявлятися смирення і Боже достоїнство, служіння людям і віддача себе до кінця; Божа величчя і самоприниження, перебування серед грішників і несприйняття гріха. Бо гріх – це породження зла. А святий Бог і зло – не мислимо у поєднанні.

Також, Бог – це Істина. Тому той, хто йде за Христом повинен виражати своїм життям істину Богу. Також слід знати, що поза Богом нема істини. Тому, коли хтось бачить щось правдивим поза Богом, обманює себе і вже не йде за Христом, хоч і думає що йде.

Тому, браття, із Православно-го вчення, як із самого Божого джерела черпаймо знання про Бога, бо в Ньому істина. І тоді наше поклоніння Хресту Господньому буде істинним, а слідування за Христом – спасенням. Амінь.

св. св. Іван Владика

ПРАВОСЛАВНОМУ УЧНЕВІ, НА ПИТАННЯ, ЧОМУ В ПРАВОСЛАВНИХ НЕМА СВОГО ПАПИ

Є, є в православних свій «папа», більший за всіх пап і патріархів на світі. Він був від початку й буде до кінця часів. Це той «папа», Якого прикликали всі апостоли Христові, – Дух Святий, Дух мудрості й розуму, Дух розради й сили Божої. Він – правдивий Папа Церкви Христової від початку й до кінця віків, без змін і перемін, без дискусій і виборів, без попередників і спадкоємців. А те, що апостоли визнавали Духа Святого своїм Верховним Главою, ми докладно знаємо з документа, написаного їхньою рукою. На Першому Соборі в Єрусалимі апостоли записали свої знамениті слова: угодню Святому Духу й нам (Діян. 15: 28). Перед кожним собором вони Йому молилися, Його кликали, Йому безумовно корилися. Чи не так роблять і донині архієпископи Церкви Православної? Напередодні кожного собору вони звертаються насамперед до свого безгрішного Папи – Духу Святого. Зі страхом і трепетом прикликають Його благословення на всяку справу й безумовно коряться Йому. І не тільки церковні глави, але й глави православних держав, міністри, народні обранці починали з молитви до Духа Святого й коряться Йому. І не тільки церковні глави, але й глави православних держав, міністри, народні обранці починали з молитви до Духа Святого й тільки потім відкривали соборну раду. Так само робили й роблять шкільні вчителі: на початку навчального року вони йдуть зі своїми учнями помолитися до Святого Духа. І всеблагий, всемогутній і всевідаючий Дух Святий усім керує, все зміцнює, все надихає – і Церкву, і державу, і освіту. І керує всім не силоміць, як земні диктатори, але, як батько, – мудрістю й любов'ю. Вам відомо, що грецьке слово «папа» у перекладі значить «батько». Отже, у самому прямому історичному й моральному значенні Дух Святий – наш Отець, наш Папа. А для чого тоді Православній Церкві ще один отець, папа? Чи не застеріг нас Сам Господь Ісус Христос проти земних «пап», «отців»? Дев'ятнадцять сторіч тому Він заповів нам: і отцем собі не називайте нікого на землі, бо один у вас Отець, Той, що на небі (Мт. 23: 9).

Мир Вам і здоров'я від Бога.

Святитель Миколай Сербський

ПРОПОВІДЬ У ПЕРШУ
НЕДІЛЮ ВЕЛИКОГО ПОСТУ

Перша неділя Великого посту є ще святом Торжества Православ'я. Це свято встановили після завершення Сьомого Вселенського Собору. На цьому Соборі переглядалось питання про поклоніння Богу, Богородиці, Ангелам, святим через святі ікони, образи. Ікона, образ – це зображення Бога Трійці, Богородиці, Ангелів, святих на дошці, полотні. На спеціально підготовленому папері ікони освячуються в храмі благодаттю Святого Духа та набувають чудодійної сили, яка благодатно діє на молільника. Зауважмо, що не матеріал, не зображення, а Зображений, відтворений художником на іконі, благодатно діє через ікону на молільника.

Браття, православні християни, дивлячись на ікони, споглядають Першообраз, бачать Того, Хто зображений на іконі та отримують безпосередньо від Зображеного благодать, яка спасає.

Підтвердженням цього служить нинішня євангельська розповідь. Один майбутній апостол Ісуса Христа роздумував про спасіння, вічне життя, про Месію, Якого так очікував єврейський народ. А, судячи зі слів Христа Спасителя, Нафанаїл, перебуваючи під смоківницею в цих роздумах, мав якесь дане Богом видіння. Що ж ми спостерігаємо? Нафанаїл за порадою друга пішов подивитись на Ісуса Христа. Що так вразило його в Ісусі? Це свідчення Христа Бога, що він, Нафанаїл, є ізраїльтянин, в якому нема лукавства. Будучи за натурою нелукавим, Нафанаїл здивувався, – звідки це відомо Ісусу? Христос відповів просто: «Коли тебе мали покликати, Я бачив тебе під смоківницею». І зрозумів Нафанаїл, Хто це перед ним, адже Йому, Ісусу з Назарета, відоме найпотемніше про нього.

Охоплений Божою благодаттю, Нафанаїл вигукнув: «Ти – Син Божий! Ти – Цар Ізраїлів!» А Христос духовно захопленому Нафанаїлові та іншим Апостолам обіцяє, що вони побачать небо відкритим і ангелів Божих, які піднімаються та спускаються над Сином Людським.

Браття, це не просто обіцянка, нагорода, а постійне, вічне перебування у спогляданні Божої слави. Це – Небеса і вічне життя у Божих небесах. Тому-то кожен із нас нехай пам'ятає, що, перебуваючи у храмі, вдома, ми оточені святими іконами. І, споглядаючи так на Бога, Богородицю, Ангелів, святих, ми маємо можливість спілкуватись з Ними. То ж пильнуймо, браття, за собою, щоб не було в нас лукавства. Дбаймо про щирість в молитві, у ставленні до Бога, у діях щодо Бога, до Церкви, до рідних, друзів та всякої людини.

Браття, живімо постійною пам'яттю, що Бог ніколи і ні в чому не лукавив перед людьми. Обіцяв Бог людям спасіння і вчинив його; обіцяв нам Своє Небесне Царство, – так і є. Доказав це Господь Своєю добровільною смертю і воскресінням та вознесінням Людським Тілом на небо.

Отже нам православним личить дякувати Богу та щиро покаятися зі звиванням: «Серце чисте створи в мені, Боже, і духа праведного віднови в нутрі моїм і Духа Твого Святого не відними від мене». Амінь.

св. Іван Владика

СЛОВО ВВЕЧЕРІ У НЕДІЛЮ ПРОЩЕННЯ

В одному з храмів в неділю Прощення після завершення вечірні йшов чин прощення. Якийсь чоловік в числі молільників підійшов до священика, попросив прощення, поцілував Хрест, руку священика та підходив до присутніх, і просив у них прощення. Відтак підійшов до ікони Богородиці, попросив у Богородиці прощення, поцілував ікону та попрямував в інший куток храму до ікони Спасителя. Ставши перед іконою, чоловік звернувся до Спасителя: «Господи Боже, Ісусе Милостивий, прости мене!» У відповідь чоловік почув голос: «І ти прости мене». Чоловік оглянувся по сторонах, але нікого поруч не було. Чоловік знову промовив: «Прости мене, Боже». І знову той же голос: «І ти прости мене».

Звісно, це Господь Бог звертався до людини. За що, браття, Бог просить в людини прощення, адже Він тільки благодіє, а людина – ні? Цим проханням Бог просить людину простити Його, бо не зміг через людське свавілля оберегти її від гріха, не викликав в людини покаєння, не навів на дорогу благочестя. Тужить Бог, бо через людську байдужість не запалилось в людині прагнення раю.

Так чому ж ми просимо прощення в Бога, один в одного? Щоб, будучи прощеними людьми, отримати прощення від Бога. Адже це ми в молитві «Отче наш» підказуємо Богу: «Прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим». А будучи прощеними, легше поститись, бачити свої гріхи, каятись; очищатись Божою благодаттю. Тією ж благодаттю долати пристрасті, набувати чесноти, входити у благочестя та збагачуватись Святим Духом.

Тут може виникнути питання: а навіщо нам це? Відповідь: для осягнення раю. І багато хто скаже: це Адам і Єва там були, а ми то його не бачили і не знаємо, що це таке, щоб бажати там бути. Це правда, Адам і Єва спізнали всю насолоду, блаженство раю, а втративши через гріхопадіння життя в раю, тужили і гірко плакали. А ми, людство, довгі-довгі тисячоліття живемо поза раєм, нам відомі тільки земні насолоди, радості та нетривке щастя.

Браття, вже плач наших прародичів має нашо вхнути нас на думку про рай. А рай – це пряме спілкування людини з Богом; це життя у Святому дусі і дихання Святим духом.

А як це жити у Святому Дусі та дихати Ним, читаймо для цього Святе Письмо, читаймо життя святих та їхні повчання. На сторінках Святого Письма ми зустрінемося із тими, які бачили Небесний Рай та залишили нам описи про нього. І побачимо не тільки красу Божого Царства, а і відчуємо, хоч якоюсь мірою, невимовне блаженство небожителів, – святих. Бо Боже Царство – це спадок святих.

Тому коли хоче хтось бути у Божому Царстві, – нехай стане святим. А стати святим дуже про-

сто: кайся, молись, корись волі Божій, твори добро, прощай, будь смиренним та зодягайся у благочестя. І Дух Святий навідає тебе, наповнить собою, дасть пізнати Спасителя Ісуса Христа, – Сина Божого та Його, і нашого Отця Небесного.

Принагідно хочу сказати, що було питання до одного священика: а чи можна жити без покаєння? Відповідь була такою: можна, але дуже складно помирати. Тому-то розкаяний розбійник, що висів праворуч від Спасителя, благав: «Згадай про мене, Господи, у Царстві Твоєм!»

А на завершення трохи про покаєння і сповідь. Покаєння – це бачення, осмислення своїх гріхів, свого нечесного, плугового стану, бажання змінитись, та сама дія на переміну до життя у чеснотах, добрих вчинках, у благочесті.

Сповідь – це момент, коли людина покаєнням викликала в душі сльози плачу за своє окаянство та прохання Бога звільнити її від огиди гріхів, очистити. І отут настає кульмінація. Вона виражена одним священиком: «Покладений епітрахіль на голову розкаяного – це хвили Йорданські, що змивають людські гріхи, а присутній тут Христос Бог Сам ці гріхи прощає і очищає людину».

Звертаю увагу: якщо нема покаєння, щирого покаєння, то сповідь проста формальність, звіт про вчинені гріхи. Це як у нашій приказці: «Біг пес через овес, – не пошкодило ні псові, ні вівсові». Сповідь без правдивого покаєння не дає користі людині, вона наче нашішка над Богом.

Браття, час посту дає можливість задуматись над сенсом життя. А сенс у тому, що Бог покликав нас до життя на землі, щоб, сповняючи з любов'ю волю Божу, навчилися ми жити з Богом вже тут на землі, та перейшли у вічне і блаженне життя з Ним у Його Царстві.

Благослови нас на таке життя, Господи і Спасителю наш Ісусе Христе, бо Ти наш Господь і Бог! Амінь.

св. Іван Владика

ПРО ПОЛІТИЧНУ МОРАЛЬ

З Вашого листа я зрозумів, що Ви схильні визнавати за політикою якусь особливу мораль, відмінну від загальнолюдської моралі. Це означає тільки одне, хоча висловилися Ви обережно й тонко: те, що непорядне у звичайних людських стосунках, у політиці порядне; те, що у звичайних людських стосунках неприпустиме, у політиці допускається. Ця небезпечна тенденція породжена не вчора й не Вами; на жаль, люди дійсно стали вважати політичну мораль особливою мораллю, тобто аморальністю. Хіба нам з Вами не доводилося чути таку нам з Вами не доводилося чути таку думку: «Невже ти думаєш, що він говорить правду? Ні, він просто політик».

Бачите, яка прірва розділяє Вашу теорію й думку народу? Вашу особливу, політичну мораль народ називає просто неправдою й обманом. А Ви повинні зважати на народну думку, тому що політика в кращому своєму змісті – справа народна, велике служіння народові. Я розумію, чого Ви хочете. Ви хотіли б знайти якийсь особливий спосіб правління, щоб і народ процвітав, і держава розвивалася. І цей особливий спосіб, що неминуче нагадує рулетку, Ви називаєте політичною мораллю. Я не сумніваюся в шляхетності Ваших намірів, але все, що Ви говорите, перебуває поза поняттям моралі, поза християнством, поза культурою. Це давно відомі ігри сильного зі слабким, загравання, у яких, коли

не допомагають штучні посмішки, в хід ідуть зуби, пазури, і навпаки. Народ говорить так: правдою земля стоїть. Якщо Ви зневажаєте цю непорушну народну аксіому, як «неуцтво», послухайте, що стверджують цивілізовані англійці: «Чесність – найкраща політика». Були часи в політичній історії Англії, коли вони думали інакше, але досвід навчив їх тому, що чесність воістину найкраща політика.

Якийсь відомий американський державний діяч сказав: «Якби американці йшли в парламент з тими ж думками й почуттями, з якими йдуть до церкви, тоді держава наша була б міцною і народ щасливим». Навіть серед давніх язичників на Балканах найбільше прославилися ті правителі, які й у державних справах, і в приватних дотримувалися однакових моральних правил. Згадайте, як вчинив праведний Арістид³⁷, коли голосували за вигнання його з батьківщини. Одна незнайома безграмотна людина попросила Арістиду написати на черепку: «Вигнати Арістиду!». І Арістид не вагаючись написав слова, які були йому на шкоду.

Християнська віра, як ніщо й ніколи раніше, оголосила й затвердила єдність моралі. Однією з головних

причин нинішніх смут і нещасть невеликого європейського континенту є подвійна мораль. Одна мораль застосовується в приватному житті, інша – у суспільному. Про те, що подвійна мораль не приводить народ до добра, свідчать нам ставлення ізраїльських старійшин до Христа й подальша історія народу Ізраїлю. Страчуючи лжесвідків у своєму народі, первосвященники самі шукали лжесвідків для суду над Христом. Між собою вони говорили, що Він на боці римлян (див.: Ін. 11: 48), а перед римлянином Пілатом – що Ісус проти римлян і кесаря, тому що Сам Себе царем робить (див.: Ін. 19: 12), додаючи лицемірно: нема в нас царя, крім кесаря*. Ось подвійна мораль. Ось політична мораль, якою юдейські політики, бажачи врятувати свій народ, згубили його. Бачачи всі ці тенета, всю цю аморальну фарисейську метушню навколо Себе, Господь прорік: Ось дим ваш залишиться вам порожнім**. Ось Вам плід політичної моралі. Ось страшний урок всім народним лідерам, які роздирають мораль надвое, віддаляючись від народної аксіом: правдою земля стоїть.

Мир Вам і здоров'я від Господа.

Святитель Миколай Сербський

Пісня «Ми Просим Святої Покрови» присвячується усім священикам-капеланам Дрогобицько-Самбірської Єпархії ПЦУ, нашим воїнам саперам, та Громадському Формуванню «Покров», яке діє у селі Ралівка Самбірського району Львівської області.

МИ ПРОСИМ СВЯТОЇ ПОКРОВИ

*Ми просим Святої Покрови,
Заступництва Твого свята.
Материнської твоєї любови,
Заміни зло війни на життя.*

Приспів: *Ми воїни – без зброї
ми!*

*В руках у нас зброя життя.
Смерть вирвати зміни готові
ми.*

Земля щоби була свята.

*Були всі ми у мирі нужденні,
Ворог нам не дарує життя.
У війні буде лише спасенний,
Хто у Ангела просить життя.*

Приспів:

*Ми ідем всі у бій не смиренний,
Ця зброя лиха і німа.
Від неї ніхто не спасенний,
Якщо в Тебе Віри нема.*

Приспів:

*Ми Сапери, бійці Волонтери,
Наша служба відважна й свята.*

*Ми присягу складаєм до віри,
Забезпечити мирне життя.*

Приспів:

*Будь з нами Царице Небесна,
Свого Бранця у мир приведи,
Щоб Покрова Твоя Мироносна
Повернула до миру з війни.*

Приспів:

*Послухай биття свого серця,
Так дихає наша земля.
Не дозволяй в ній посіяти смерті
І Війною убити життя.*

Приспів:

*Не відважся, лишитись без
зброї,
Не знімай із грудей Ти Хреста.
Попроси у Покрови святої.
Заступися за нас Пресвята.*

Приспів:

**Ігор Брода,
дяка храму Вознесіння
Господнього
села Ралівка Самбірського
благодійня**

ДАВИДОВІ ПСАЛМИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

1

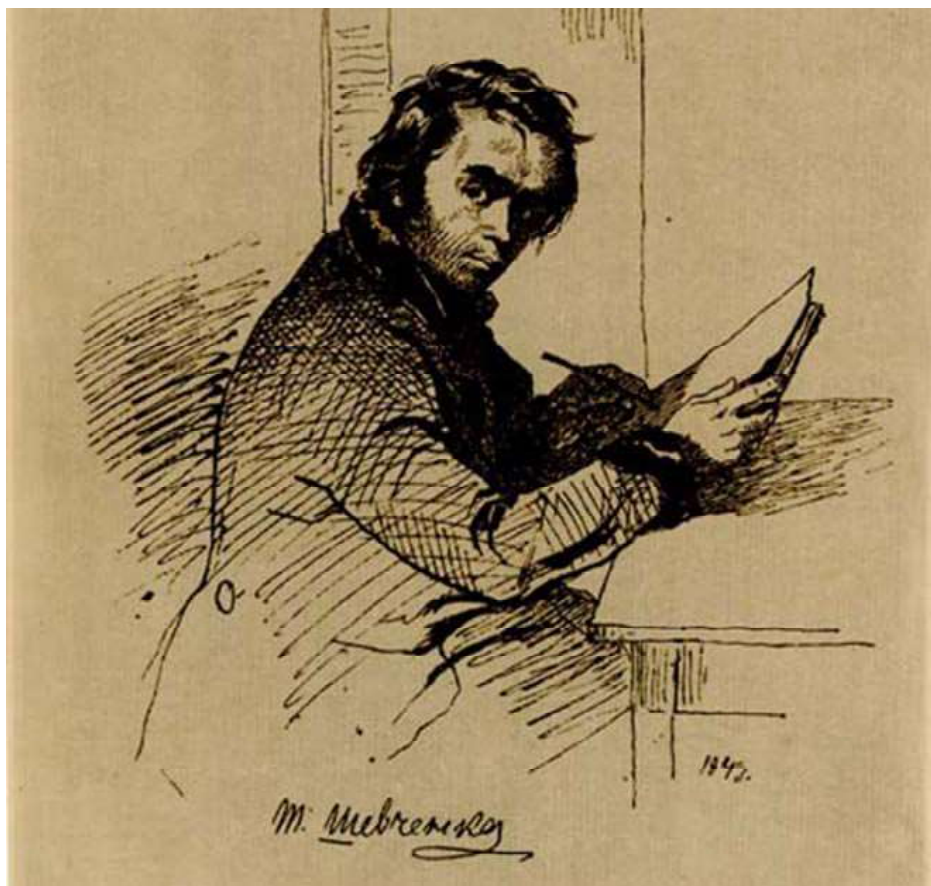
*Блаженний муж на лукаву
Не вступає раду,
І не стане на путь злого,
І з лютим не сяде.
А в законі Господньому
Серце його й воля
Навчається, і стане він,
Як на добрім полі
Над водою посажене
Древо зеленіє,
Плодом вкрите. Так і муж той
В добрі своїм спіє,
А лукавих, нечестивих
І слід пропадає,
Як той попів над землею
Вітер розмахає.
І не встануть з праведними
Злії з домовини,
Діла добрих оновляться,
Діла злих загинуть.*

12

*Чи Ти мене, Боже милий,
Навік забуваєш,
Одвертаєш лице Своє,
Мене покидаєш?
Доки буду мучить душу
І серцем боліти?
Доки буде ворог лютий
На мене дивитись
І сміятись!.. Спаси мене,
Спаси мою душу,
Да не скаже хитрий ворог:
«Я його подумав».
І всі злії посміяться,
Як упаду в руки,
В руки вражі, спаси мене
Од лютої муки.
Спаси мене, помолюся
І воспою знову
Твої блага чистим серцем,
Псалмом тихим, новим.*

43

*Боже, нашими ушима
Чули Твою славу,
І діди нам розказують
Про давні кроваві
Тії літа: як рукою
Твердою Своєю
Розв'язав Ти наші руки
І покрив землею
Трупи ворожі. І силу
Твою восхвалили
Твої люде і в покої,
В добрі одпочили,
Славя Господа!.. А нині!..
Покрив еси знову
Срамотою свої люди,
І вороги нові
Розкрадають, як овець, нас
І жеруть!.. Без плати
І без ціни оддав еси
Ворогам проклятим.
Покинув нас на сміх людям,
В наругу сусідам,
Покинув нас, яко в притчу
Нерозумним людям.
І кивають, сміючися,
На нас головами,
І всякий день перед нами
Стид наш перед нами.
Окрадені, замучені,
В путах умираєм,
Не молимося чужим богам,
А Тебе благаєм:
Поможи нам, ізбави нас*

*Вражої наруги,
Поборов Ти першу силу,
Побори ж і другу,
Ще лютішу!.. Встань же,
Боже,
Вскую будеш спати,
Од слез наших одвертатись,
Скорби забувати!
Смирилася душа наша,
Життя тяжко в окопах!
Встань же, Боже, допоможи нам
Встать на ката знову.*

52

*Пребезумний в серці скаже,
Що Бога немає,
В беззаконії мерзів,
Не творить благая.
А Бог дивиться, чи є ще
Взискаючий Бога.
Нема добретворящого,
Нема ні одного.
Коли вони, неситії
Гріхами, дознають?
Ідять люди замість хліба,
Бога не згадають,
Там бояться, лякаються,
Де страху й не буде.
Так самі себе бояться
Лукавії люде.
Хто ж пошле нам спасеніє,
Верне добру долю?
Колись Бог нам верне волю,
Розіб'є неволю.
Восхвалимо Тебе, Боже,
Хваленієм всяким;
Возрадується Ізраїль
І святий Іаков.*

53

*Боже, спаси, суди мене
Ти по Своїй волі.
Молюсь, Господи, внуши їм*

*Уст моїх глаголи.
Бо на душу мою встали
Сильнії чужії,
Не зрять Бога над собою,
Не знають, що діють.
А Бог мені помагає,
Мене заступає
І їм правдою Своєю
Вертає їх злая.
Помолюся Господеві
Серцем одиноким
І на злих моїх погляну
Незлим моїм оком.*

81

*Меж царями-судіями
На раді великій
Став земних владик судити
Небесний Владика.
«Доколи будете стяжати
І кров невинну розливати
Людей убогих? а багатим
Судом лукавим помагають?
Вдові убогій допоможіте,
Не осудіте сироти
І виведіть із тісноти
На волю тихих, заступіте
Од рук неситих». Не хотять
Познать, розбити тьму неволі,
І всує Господа глаголи,
І всує плачеться земля.
Царі, раби — однакові
Сини перед Богом,
І ви вмерете, як і князь ваш
І ваш раб убогий.
Встань же, Боже, суди землю
І судей лукавих.
На всім світі Твоя правда.
І воля, і слава.*

ДУХОВНА КРИНИЦЯ

Редакційний відділ єпархії
Головний редактор прот.Іван Альмес
Літературний редактор Анастасія Альмес
тел.моб.: (097) 450-61-02
<http://drogobych-orthodox.info/ukr/>
E-mail: almes.rk@gmail.com